

ELOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
 Egy évre ... 240 Lei,
 Fél évre ... 120 Lei,
 Egy negyed évre ... 60 Lei,
 Egy hóra ... 20 Lei.

Hirdetések árszabás szerinti
 díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI LAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
 utak palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
 Boulevardul Regele Ferdinand I.
 (József tércsög-ut) 22. szám.

TELEFON-SZAM 141.

ARAD, 1922.

Pályaszerkesztő: STAUBER JOZSEF.

Csütörtök, május 4.

A megértés felé.

Nagyfontosságú és a nemzeti kisebbségek szempontjából örvenkedtes belügyminiszteri rendeletről ad hirt az *Aradi Közlöny* mai száma. Arról van ugyanis szó, hogy ezentul a nem hivatalos hirdetések, amelyeket eddig első sorban az állam nyelvén kellett és csak második sorban az illető nemzeti kisebbség nyelvén lehetett közzé tenni, ezentul minden kereskedő, iparos, moztulajdonos, szinigazgató stb. azon a nyelven nyomathatja, amelyet az illető célszerűnek tart. Tehát a magyar kereskedő vagy szinigazgató például csak magyar nyelven. A Bratiana kormány belügyminisztere ezzel a rendelettel még nem mondotta ki ugyan a nemzeti kisebbségek nyelvének az államnyelvvél való egyenlőségét, de mindenestre oly lépés ebben az irányban, melyet az eddigi kényszer után örömmel kell regisztrálnunk. Mi ugyan szívesen vennők, ha a nemzeti kisebbségek nyelve a hivatalos fórumokkal való akár szóbeli, akár írásbeli érintkezésben is egyenrangúnak ismertetnék el, de azért nem szabad ennek a rendeletnek nagy jelentőségét sem lebecsülnünk. Ez a rendelet ugyanis a kormánynak azt a szándékát juttatja kifejezésre, hogy rá akar lépni a nemzetiségekkel való megértés útjára. De nem csak jelentős, hanem okos is ez a rendelet, mely az üzleti élet nyelvhasználatát szabályozza. Az üzleti életben ugyanis a nemzeti szempont rendszerint nem irányadó. E téren tisztán az üzleti szempontok a döntőek. Ha a magyar kereskedő meg akarja nyerni a román publikumot is vásárlójául, üzleti ösztöne bizonyára rávezeti kényszerítő rendelet nélkül is arra, hogy hirdetéseit, árajánlatait stb. román nyelven is közzé tegye. Ugyanígy fog cselekedni a moztulajdonos vagy szinigazgató is, ha azt akarja, hogy román publikuma is legyen. Amit önként, a saját jól felfogott érdekében tesz meg az ember, az sohasem fáj. Bántó csak az erőszak. Ami pedig különösen nyelvhasználatot illeti, sokkal okosabb azt az életre bízni, mint rendeletekkel rátküldni a nemzeti kisebbségekre. Meg vagyunk róla győződve, hogy a belügyminiszter mai rendelete csak az első lépés s hogy a kormány nem fog elzárkózni attól, hogy levonja a világháboru utáni új eszme világ minden következményét, a mely nem más, mint az egy- és ugyanazon országban lakó összes nemzeteknek minden téren való egyenjogúsága. Ez az egyenjogúság minden állam legbiztosabb és legmegbízhatóbb támasza. Tehát az állam érdekében is cselekszünk, amikor a nemzeti kisebbségek számára a legteljesebb egyenjogúságot követeljük.

Kölcsönös törvénykezési eljárás

Románia és Magyarország között.

(Igazságügyminiszteri rendelet az aradi törvényszékhez.)

A konszolidációnak, az államok egymás közötti békés egyetértésének kétségenkívül az a legoklatásabb kezdő jele, mikor két ország a kölcsönösség alapjára helyezkedve, már azt is szükségesnek látja, hogy egymásközötti jogi, személyi kereskedelmi és közéleti ügyeit az elintézéshez közelebb vigye. Epen ezért köszöntjük az igazságügyminiszterium legújabb érkezett leiratát, mely az ország összes törvénykező fórumainak hírül hozta azt az európai vonatkozású tényt, hogy Románia és Magyarország között újabb meg-

indult a kölcsönös törvénykezési eljárás. Ennek értelmében egyik országból a másikba feleket lehet megidézni, a régi alapokon tanukat lehet kihallgatni és a peresítési folyamat is bevezethető lesz. Hosszabb diplomáciai eszmecsere előzte meg ezeket a megállapodásokat, amelyeknek értelmében a másik országban lakó fél vagy tanu a jövőben az idézőlevél felmutatása mellett utlevelet és vizumot fog kapni. A nagyjelentőségű eseményt közlő igazságügyminiszteri rendelet ma érkezett meg az aradi törvényszék elnökéhez.

Nincs japán—német—orosz szövetség.

(Az államok ne konkuráljanak egymással. — Üljön össze a legfelsőbb tanács.)

GENUA. A japán külügyminiszterium cáfolja azt a hírt, amely szerint Japán, Németország és Oroszország között szövetség léte volna létre, vagy hogy erre vonatkozólag tárgyalások folytak volna. (Rador.)

GENUA. A gazdasági albizottság a munkáskérdést tárgyalta és határozatot fogadott el a munkanélküliségre vonatkozóan. E határozati javaslat figyelmébe ajánlja az összes államoknak, hogy kerüljék az egymással való konkurrenciát, mert ez lerontja a munkásság munkaprodukciónak értékét. A javaslat a munkásbiztosító intézetek fejlesztését és a munkásszervezetek erejének racionális felhasználását a termelési munkában, hangoztatja. Szükségesnek tartja a javaslat az egyes államok közötti munkaegyezmény megkötését és különösen ott, ahol nagy a munkanélküliség a mezőgazdaságra való átmenet megkönnyítését.

GENUA. Jugoszlávia és Magyarország itteni delegátusai között tárgyalások folynak a két ország között megkötendő kereskedelmi szerződés ügyében.

GENUA. Az orosz ügyek bizottsága tegnap délután négy órakor ülést tartott, amelyen a belga delegátusok Jaspár tegnapi tiltakozása értelmében nem vettek részt. Barre francia delegátus kijelentette, hogy nem ellenzi a jegyzék átnyújtását, de ismétli, hogy a francia kormány utólagos hozzájárulását fenn kell tartania. A jegyzéket elküldötték az orosz delegációnak. Schanzer olasz külügyminiszter a memorandumot azzal a záradékkal látta el, hogy a francia delegáció az egészhez csak fenntartással járult hozzá. (Rador.)

GENUA. Angol lapok közlik, hogy Lloyd Georgenak még most

is az az intenciója, hogy a főtanács üljön össze Genuában és foglaljon állást a május 31-iki kötelezettségek lejárata ügyében. Lloyd Georgenak az a véleménye, hogy Németország köteles a Versaillesi békeszerződést végrehajtani és az a kívánsága, hogy Poincaré is részt vegyen a legfőbb tanács ülésén. Ha az oroszok visszautasítanak a szövetségesek memorandumát, akkor Lloyd George az európai békekaptumot módosítani fogja. Az angol miniszterelnök kifejezésre juttatta azt a véleményét is, hogy az egyes államoknak módjában állana a szövetségesek helyzetét segíteni, az állami adósság konvertálása után. (Rador.)

Szolgálati pragmatika.

Ujjászervezik a miniszteriumokat.

BUCURESTI. Tegnap délután minisztertanács volt, amelyen az alkotmány módosításának keresztyüviteléről tárgyaltak. A minisztertanács elhatározta, hogy bizottságot nevez ki, amelyben a különböző miniszteriumok szakértői foglalnak helyet. Minden miniszterium mellett lesz ilyen szakértői bizottság. Ezenkívül felállítanak egy pénzügyi bizottságot, a melyben a volt pénzügyminiszterek foglalnak helyet. Ezeknek a bizottságoknak feladata lesz, hogy elkészítsék az összes miniszteriumok reorganizációjáról szóló javaslatot és a tisztviselők szolgálati pragmatikájára vonatkozó törvénytervezetet. Remélhető, hogy a bizottságok őszig elkészülnek munkájukkal, amikor is a betervezett javaslatokat a parlament bizottságai fogják tárgyalás alá venni. Valószínű, hogy a parlament bizottságok is elkészülnek munkájukkal szeptember végéig. (Rador.)

A belgrádi nász.

(Az ünnepségek programja.)

BUCURESTI. Sándor szerb király és Mariora kir. hercegnő házasságkötésének programját a következőkben közlik: — A királyi család május 29-én utazik Belgrádba, ahová másnap délután öt órakor érkezik meg. Megérkezéskor a székesegyházban Te Deum lesz, este pedig diszvacóra a királyi palotában, amely után kétezer tagból álló énekhar szorenádot ad. Május 31-én a különböző felegen udvarok delegációit fogadják. Az ünnepségekre megérkezik Albert herceg, az angol király fia is, aki különben Mariora hercegnő tanúja lesz. Több olasz, belga, görög és más herceg fog az esküvőre érkezni, akiknek részvételével május 31-én diszbed lesz a királyi palotában. Junius elsőjén lesz az esküvő a katedrálisban. Utána ünnepélyes fogadtatás, katonai szemle, majd diszvacóra. Az új pár a szerb király szlavoniai kastélyába utazik. (Rador.)

Jó a takarékoság.

(Románia pénzügyei javulnak.)

BUCURESTI. Az Izbanda Interjú közöl Antonescu párisi követ fel, aki többek között a következőket mondotta:

— A liberális párt takarékosági intézkedéssel jó hatást váltottak ki a külföldön. Amint többek között a kincstári honokat illeti, kijelenthetem, hogy ezt az ügyet rövidesen elintézzük és meg fogja látni az ország, hogy ennek a következménye a valuta állandó javulása lesz. A román állam pénzügyei napról-napra javulnak, ami a jelenlegi kormány céltudatos pénzügyi politikájának köszönhető. (Rador.)

BUCURESTI. Bratiana Vintila tegnap hosszabb megbeszélést folytatott a bucaresti osztrák követtel. (Rador.)

Polgárháboru réme.

(A magyar belügyminiszter a király kérdéséről.)

BUDAPEST. Gróf Klebelsberg Kunó belügyminiszter Sopronban beszédet mondott, amelyen azt hangoztatta, hogy a belső egyenetlenség polgárháborura vezet. Ha a dinasztia kérdését hirtelen akarják megoldani, úgy a külföld intervenciója elkerülhetetlen, ami újabb európai problémát jelentene. A jelen pillanatban nem lehet megoldást találni sem a Habsburgok restaurációjával, sem új király megválasztásával.

Lloyd-George is elutazott

(Poincaré nem akarja megtorpedözni a konferenciát.)

GENUA. Tegnap délelőtt 11 óra 15 perckor Barthou, Franciaország első delegátusa elutazott Genuából. Lloyd-George is negyven nyolc órára elhagyta a várost. Az angol delegáció körében határozottan tagadják, hogy Londonba készülne. Az angol miniszterelnök feleségével és leányával rövid időre Firenzébe utazott, hogy az oroszokkal folytatott tárgyalás befejezése előtt üdüljön. Több, mint valószínű, hogy nem hagyja el Olaszország földjét. Olasz körökben egyébként tiltakoznak Lloyd George utjának célját. Barthou elutazása előtt meglátogatta Lloyd George-ot villájában és minden függő kérdést megbeszélte vele. Elsősorban a világegyezményről volt szó. Barthou megkérdezte Lloyd George-ot, hogy lehetségesnek tartja-e még, hogy általános békeegyezmény létrejöjjön, ha Oroszország elutasítaná az értekezleten elfogadott emlékiratot. Lehetséges volna-e még akkor, kérdezte Barthou, az oroszokat meghívni, hogy részt vegyenek a békeegyezmény megkötésében? Lloyd George kijelentette, hogy mindenképpen lehetővé kell tenni a békeegyezmény megkötését, az oroszokkal vagy akár nélkülük is. A megbeszélés során Lloyd George ismételt hangsúlyozta, hogy mennyire szükségesnek tartja, hogy a versaillesi szerződést aláíró hatalmak a szankciók kérdéséről tárgyaljanak és ez a tanácskozás a Riviera valamelyik városában megvalósíttassék. Az angol miniszterelnök kiemelte még, hogy Poincaré személyes részvételének a tanácskozáson, valamint a genuai konferen-

cián is a legnagyobb jelentősége van. Ugy hiszik, hogy Barthou azon lesz, hogy Párisban elérje a francia körök előzékeny magatartását és remélik, hogy Barthou szóbeli jelentése és a minisztertanács vitája csökkentik a feszültséget. Barthou elutazásáról még jelentik, hogy a pályaudvaron kijelentette, hogy reméli, szombaton ismét Genuában lesz. Elutazása előtt Facta elnököt és az olasz delegációt hétfőre, e hónap 8-ára ébrede hívta meg.

PÁRIS. A Daily Chronicle párisi külön tudósítója jelenti, hogy Poincaré tegnap az angol sajtó képviselői előtt nyilatkozott a Barle Duc-ban tartott beszédéről az angol lapokban megjelent kritikákról és állítólagos ellenséges érzületéről a genuai konferenciával szemben. Poincaré kijelentette, hogy beszédét Angliában félremagyarázták és őt igazságtalannul vádolják azzal, hogy kardot csörtet. Beszéde egyáltalán nem jelent fenyegetést. Franciaország szövetségeseivel lojálisan óhajtja a versaillesi szerződés végrehajtásában együttműködni. Ha Németország kötelezettségeit nem teljesíti, a szövetségesekek együtt fogják meghatározni, minő szankciókat vagy rendszabályokat kell Németországgal szemben alkalmazni. Ehhez a szövetségesekeknek joguk van, de Franciaországnak is megadja a békeszerződés azt a jogot, hogy szükség esetén egyedül cselekedjék. Reméli, hogy sohasem fog annak ideje bekövetkezni, hogy Franciaország izolált akcióra volna kénytelen. A genuai konferenciát egyáltalán nem óhajtja megtorpedözni, mint

a lapok állítják. Ami Oroszországot illeti, Franciaország a háború előtti adósságok, kérdésében álhatalatos marad, a tulajdonképpeni háborús adósságok kérdésében azonban ő is az engedmények mellett van. A legfelsőbb tanácsról Poincaré kijelentette, hogy nem látja be annak szükségét, hogy a tanácsos június előtt összehívják. Addig majd végleg meg tudjuk, vajjon Németország a kitűzött határidőig, vagyis május 31-éig, a jóvátételi bizottság döntését elfogadni hajlandó-e.

GENUA. Ellenőrizhetetlen híresztelés szerint az orosz delegátusok az angolokkal arról tárgyalnak, hogy a genuai konferenciát öt hónapra napolják el. Az oroszok állítólag kijelentették, hogy most még nem tanúsíthatnak engedékenységet, de remélik, hogy öt hónap alatt átalakíthatják az orosz közvéleményt és meggyezhetnek az egyes államokkal.

Tilos a marha-kivitel.

(Mi exportálható Romániából?)

BUCURESTI. Tegnap minisztertanács volt, amelyen az export kérdéssel foglalkoztak. A minisztertanács ebben az ügyben a következő határozatot hozta: Megengedi a tojás, sajt, túró és más tejtermékek kivitelét. Nem exportálható a szalámi. A marhakiivitel tilos, de abban az esetben, ha ötven százalékot az államnak át szolgáltatnak, kivihető. A sertés-kivitel, szalma, a ma érvényben levő szabályok szerint. A hagyomány és burgonyakivitel szabad, de a harmadrész itthon leadandó. A kontingentált árak árait illetőleg érvényben maradnak a maximális árak. A bőrkivitel tilos.

Milliók kártyacsaták a budapesti magánlakásokban.

(Elzárással büntetik a játékosokat)

BUDAPEST. A budapesti államrendőrség az utóbbi időben erélyes lépéseket tett azon az uton, amely a mindinkább elfásuló hazardjátékszenvedély letöréséhez vezet. Bak detektívfelügyelőnek jutott a nehéz feladat, hogy megfigyelje a magyar főváros különféle kártyatanúait: kaszinókat, klubbokat, magánlakásokat és lebujokat és végre rendet teremtsen ott, ahol eddig a közigazgatási hatóságok minden idevonatkozó rendszabálya csődöt mondott. A detektívek a kapott utasítás alapján különösen a heideg kerület mellékutcaiban kezdték meg működésüket. Egy hírhedt kártyás, aki Budapest különféle helyein több milliót vesztett pár nap alatt, bosszúból a segítségükre sietett. Ennek az utmutatása alapján indult meg a munka. Különösen a Dohány- és Wesselényi utcák egyes magánlakásainál érdekelték a rendőrséget, mivel jól tudták, hogy ezekben a lakásokban olyan nagyarányú kártyacsaták bonyolódnak le napról-napra, amelyek a leghírhedtebb kaszinókban is párjukat ritkítják. A detektívek már kapuzárás előtt elhelyezkedtek a lépcsőházakban, hogy kellőképpen megleshessék az érkezőket. Az eredmény nem is maradt el. Három privát helyen több millió összegű játékbankot sikerült lefoglalniuk és nem egyszer a résztvevők részéről még heves ellentállásra is akadtak. A razziák eredménye most arra indították az illetékes hatóságokat, hogy a hazard kártyajátékosokat és a titkos kártyabarlangok fenntartóit a jövőben ne csupán pénzbüntetésre, hanem súlyos elzárásra is lehet sen ítélni.

A kis grizett.

(Iskolai dolgozat a III. B-ben.)

Mama tegnap elvitt a színházba, merthogy Budapesten is láttam a Kis grizettet, amely ott nagyon jó darab volt. Most azután kíváncsi voltam, hogy nálunk is olyan jó a Kis grizett, mint Budapesten volt? A Stolz Róbert bácsi, aki Bécsben zeneszerző és megszerezte a Szerencsétáncot, Csökbaktert és annyi sok fox-trottat, nagyon jó zeneszerző. Innen is, onnan is szerzi a muzsikát, ahol éppen jó muzsikát talál. Ezt azután nagyon szépen átgyurja és csinál kedves szerződöket és patlogó táncot, sok táncot. A szövegíró bácsik nem nagyon erőltették meg magukat. Ezek is példát vettek Stolz bácsitól és ők is mindenfelől elvették a kedves, jó alakokat, ahonnan csak lehetett és a jó alakokhoz összeféreltek egy olyan mesét, amit akár százat is hallottunk. Dehát nem erről van szó, hanem arról, hogy a Kis grizett akkor jó darab, ha jól játszik, mint ahogy Budapesten jól játszották. Sok ismerősünk mondta tegnap, hogy ez a Kis grizett van egy jó darab? Mi jó van rajta? Azt is mondták sokan, hogy nem fogják még egyszer megnézni. Gondolkodtam és magamban úgy összehasonlítást tettem a budapesti és az aradi Kis grizett között és bizony igazat adtam azoknak,

akik haragudtak és káromkodtak is. Mert mi is az, hogy kis grizett? A kis grizett egy párisi édes kicsi nő, sikkos, vidám, aki szerelembe esik egy fess tengerészhadnagy irányában. Csakhogy a Kis grizett a darabban egy grófnő, aki két felvonáson át hitegeti a hadnagy urat, azután megszökik a vőlegényétől és a harmadik felvonásban a hadnagy ur nyakába ugrik. Az aradi kis grizettet a Horváthi Mici néni játszott, a ki van egy nagyon szép asszony és nagyon szépen is énekel. Olyan kedves volt sok operettben, amikor csak énekel és játszott és nagyon elegáns is. Mindez tegnap is volt, csakhogy úgy táncolt, hogy a Schwarz a III. A-ból különben szokott. A toaletti nagyon finom és elegáns volt. Azt azonban meg fogom tőle kérdezni, hogy a hajón, ahol mindenki ufazó-ruhában van, miért kell estélyi ruhában megjelenni? Lehet, hogy ez a legújabb divat. A László Bandi, aki a szép tengerészhadnagyot ábrázolta, nagyon guszta volt. Most megmutattá az egész iskola ideálja, hogy nemcsak szépen énekel, nemcsak a legelegánsabb fiú a színpadon, hanem táncolni is szépen tud. Ugy szerettem volna vele ellejteni egy van-szteppét. A László Bandi sok tapsot kapott, mer is érdemelte. A legnagyobb sikere az aranyos Szegő Lilinek volt. Mi nagyon szerettük a Szegőt, mert nagyszerű színésznő, aki csupa

temperamentum és olyan fenomenális a tánca, hogy különben már nem is lehet. Hogy perdit, hogy benne van egész testének minden porcikája a zene taktusában. És milyen szépen tud öltözködni. Tegnap annyi tapsot kapott, hogy inthatót volna belőle másnak is. Nagyon drága volt az Inke Rezső bácsi, aki Bunkó cigányprímást játszott. A közönség egész este sokat kacagott Inke bácsi tréfáin. Ha ő nincs, bizony nagyon unatkozunk volna. A Sebestyén Jenő bácsi megint nagyszerűen táncolt, csak az volt a baj, hogy túlságosan sokat komédiázott és összetévesztette a premiért egy vasárnap délutáni előadással. Nagyon kedves volt a Selmeczy Misi, csak nem lehetett neki elhinni, hogy öreg ember. Bizony a Mészáros Bélát sajnáltuk. Néha olyan ügyesen játszik bohózatokban. Tegnap énekelni és táncolni kellett neki, dehát nem tudott, meg is akadt. Heccnek nagyon jó volt, azért is tapsoltunk, hogy megegyeszer megmutassa mennyire nem tud táncolni. Minthogy a Kis grizett táncos darab, néhány kórus-kisasszony táncolt is. De azt nem szabad kérdezni, hogyan? A tánciskolában különben táncolnak azok, akik a kezdő kolónban vannak.

A zenekari pulpifuson Csányi Mátyás bácsi ült, aki van egy nagyszerű karmester. A pálcát lendülettel kezelte, életet vitt a zenekarba, de hiába fáradozott, ha

a színpadon nem tudtak vele lépést tartani. Irni kell a rendezőről, Jakabffy Dezső bácsiról is. Ő mindig sok szép villanylámpákat rak a színpadra, a dekorációt is szépen kiállítja, de többre azután már nincsen ideje. Nem tudjuk elgondolni, hogy Párisban oly gyorsan köszönt be a tavasz. Az I. felvonás farsang végén játszik. Kiinn még tél van, hó és zuzmarás fák, a kis grizett is écsengős szánkón szökik meg. De nyolc nap múlva a II. felvonásban már nap-sütéses tavasz van, zöld fák, virágos bokrok. Ha ilyen nagy varázsló a Jakabffy bácsi, csináljon nálunk is tavaszt. Ránk férne, mert már májusban vagyunk. Azután a II. felvonás tőri fogadó szobája is nagyon furcsa. Két oldalt fekete ajtófüggönyök, az erkélyre vezető feljárón sárga függönyök, az ablakokon pedig vörösvörös függönyök. A szoba egyik részének fala fehér-fekefe, a más rész a Hattvuból való ezüstös díszlet. Nem hisszük, hogy egy előkelő francia márkli fogadószobája ilyen izléstelen legyen. Még a Protzék, akik nedő fiadigazdagok, azok is izlésebben rendezték be fogadó-szobájukat. Hát bizony nem az új villanylámpák adják meg a színpad szépségét és harmóniáját. Még csak annyit, hogy a darabot kétszer hallottuk. Először a sugótól jól, azután a színpadról — rosszul. S. Médi a III. B-ből. A dolgozatot korrigálta: Styx.

Egy nyelvű plakátok.

(Nem kötelező a román nyelv.)

A megyei prefekturához ma érkező rendelet érkezett a belügyminisztertől. A rendelet értelmében a nem állandó jellegű feliratok, hirdetések ezután csak egy nyelven is kinyomathatók és alkalmazhatók. Így például a színházak előadásait, a hangversenyeket hirdető falragaszok, kereskedelmi és egyéb hirdetések, melyek tehát nem állandó jellegűek csak magyar, csak német vagy egyéb nyelven alkalmazhatók anélkül, hogy a román nyelvű fordítás kötelező volna. Azonban amennyiben mégis a felirat vagy hirdetés alkalmazója román nyelven is elkészítené a feliratot vagy hirdetményt, az esetben a román fordítást egyenlő nagyságu betűkből kell készítenni az eredeti szöveg betűivel. A rendelet azt is kimondja, hogy ha román nyelvre lefordítják a feliratot vagy hirdetményt a fordításnak korrektnek, hibátlan román nyelven készülnie kell lennie.

Érdekes lakáscsere.

(Elintéződött a Schor-Winternitz ügy.)

A lakásbérbeadó bizottság tegnap délután tartott ülését tárgyalta a Schor-Winternitz féle lakásügyet. Schor Lajos Acsev. főfelügyelő a múlt év őszén eladta Winternitz Jenőnek a Strada Closcában (Szent László utcában) levő villáját. Az adásvételi szerződés értelmében Schornak rövidesen át kellett volna adnia az eladott villában levő lakását Winternitznek, ezzel szemben átköltözött volna Winternitznek a Strada Moise Nicoarában (Petőfi utcában) levő lakásába. A Strada Moise Nicoara ház tulajdonosa azonban nem akart beleegyezni a cserébe, mert a megüresedett Winternitz féle lakásra más kedvező ajánlatot kapott. A lakásbérbeadó bizottság annak idején, amikor először tárgyalta az ügyet, érdemleges határozatot a háztulajdonos és Schor meg nem egyezése miatt nem hozott. Tegnapra azonban elismultak az ellentétek és a lakásbérbeadó bizottság hozzájárulását adta a Schor-Winternitz lakáscserehez.

Sport.

— Tornaverseny a k. főgimnáziumban. Ma délelőtt tartották meg az aradi római k. gimnázium VIII. osztályának tornavizsgáját a gimnázium tornatermében. A tanulók szabadgyakorlatokat mutattak be buzogányokkal és a magas korláton is igen ügyesen tornáztak. A rudmászás győztesei: Hehs Géza, Tremi Lajos és Németh Miklós, a magasugrás győztesei: Tremi Lajos, Beck Vilmos és Bodnár László voltak. Mindegyik növendék tanúbizonyságot tett Striffler Ferenc tornatanár hozzájárulásától.

— A Gloria CFR. szombaton barátságos mérkőzést tart a Timisoarai Unirea-val, vasárnap pedig az aradi Törökússal bajnoki football mérkőzést a Piata Catetti veshi (Óvár-téren) levő saját telepén.

— AAO-Hakoah barátságos mérkőzés vasárnap délután 5 órakor az AAC sporttelepén. Előzőleg Victoria I. MTK I. Jegyek elővételben Oláh papírüzletében, Minorita-palota.

Új rendelet a drágaság fokozására

(Hat óra múlva fekbér fizetendő a vasuton szállított árukért. — Az aradi kereskedők sérelme. — Küldöttség ment Buourestibe.)

Az aradi vasuti állomás főnöksége a teherkocsikban álló áruk fekbérére vonatkozólag új rendeletet kapott, mely május elsejével lépett érvénybe. Az új rendelet szerint az áru megérkezésének időpontjától számított 6 órán belül a vasuti kocsiból az árut ki kell rakni, mert a 6 óra leteltével már fekbért kell fizetni a vagonban maradt áruért. Az eddig érvényben volt rendelkezés szerint ugyanis, attól az időtől kezdve kellett csak fekbért fizetni az áruért, amikor a vagonhoz az áru tulajdonosa vagy a szállító már hozzáférhetett. Az új rendelet következtében az áru megérkezéséről szóló értesítés kiküldésétől számított 6 óra elmultával kell már a fekbért fizetni. A rendelet sérelmes volta abban rejlik, hogy amikor a vagon-áru tulajdonosa megkapja az értesítést a vagon megérkezéséről, az akkor még valahol valamelyik külső vágányon a sok ezer más vagon között van. A kereskedő vagy szállító hiába is akarná kikeresni a legtávolibb helyeken levő vagonjait, mert ezt a vonalörök nem engedik meg. Így történhet meg az, hogy a szállító vagy két héttig még csak nem is látta a vagonját és máris fekbért fizet érte. Egvik szállító céggel esett meg legutóbb, hogy 4 ezer lei értékű kretarakományt kapott és ezért rövid idő alatt a fekbér több mint 15 ezer leire emelkedett anélkül, hogy módjában lett volna az árut kirakni.

Az aradi szállítók és kereskedők tegnap délután együttes értekezletet tartottak a Kereskedelmi és Iparkamarában és elhatározták, hogy interveniálni fognak a sérelmes rendelkezés hatályon kívül helyezése és az aradi vámhivatal tisztviselői létszámának szaporítása érdekében. Tegnap már egy 250 szavas táviratot intéztek a közlekedésügyi miniszteriumhoz ez ügyben és vasárnap vagy hétfőn négytagú küldöttség utazik Bu-

ourestibe. A küldöttség tagjai: Zima Tibor kereskedelmi és iparkamarai főtitkár, dr. Szöllősi Zsigmond a Kereskedők Körének ügyésze, Horovitz Emámuel a Schänker és Társa szállítócég igazgatója és Paszternák Márton, a Rubinstein Mór szállítócég fizetvezője. A küldöttség Bucourestiben Mosoiu Traján tábornok közlekedésügyi minisztert, Constantinescu Tankredet a CFR. vezérigazgatóját és Bratianu Vintila pénzügyminisztert, mint a vámvezérigazgató ság felettesét keresi fel. A pénzügyminisztert arra fogják kérni, hogy több tisztviselővel szaporítsa az aradi vámhivatal személyzetét. Jelenleg ugyanis az a helyzet, hogy a nemzetközi kereskedelmi forgalom fellendülésének következtében meglehetősen erős forgalom indult meg a határokon keresztül. Máris mintegy 200 vagon áru áll az állomáson elvámolatlanul. És ez a szám, ha a vámhivatal nem lesz képes gyorsabban dolgozni, csak szaporodni fog. Naponta 40-50 kocsi újabb vánkocsi áru érkezik, míg ezzel szemben a vámhivatal jelenlegi személyzete naponta legfeljebb csak 5-6-7 kocsi vámolását tudja elvégezni. Vannak kocsik, melyek már egy hónap óta állnak az aradi vasuti állomáson anélkül, hogy eddig elvámolásukra került volna a sor.

Egy kocsi havi fekbére pedig ma 20.000 lei. Csak egyedül a Rubinstein cégnek 30 kocsija vár elvámolásra és ha ezeknek mind egy hónapig kell várniuk az elvámolásra, akkor 600.000 lei fekbért kell fizetni csak ez után a 30 kocsi után. Tehát az összes aradi szállítócégek elvámolásra váró vagon-áru után sok milliót kellene fizetni, amit pedig végeredményben a kereskedők a közönséggel volna kénytelenek megfizettetni. Ez a drágulás utja. Remélhetőleg a küldöttség minden tekintetben eredménnyel fog hazatérni Aradra.

Milliárdosok harca. (Castiglioni Camillo „szerecsésje és bukása.”)

BÉCS Bécsi közgazdasági körökben hetek óta suttognak arról, hogy Bécs közgazdaságának egyik legtekintélyesebb vezető emberének, Castiglioni Camillonak, a Depositenbank mindenható elnökének, állása a banknál megrendült. Ezek a hírek most tényleg valóknak bizonyultak. Castiglioni visszavonult a bank vezetésétől, letette a Depositenbanknál viselt elnöki állását.

Castiglioni visszavonulásával szédületes karriér tört ketté. Ez az ember, aki a triezsi zsidó rabbi fia, még a háboru utolsó évében is egy jelentéktelen budapesti gyár vezetője volt, ahonnan hírtelen ivben emelkedett fel egy csaknem százmilliárdos vagyon urává. Castiglioni közel ötven bank részvénytöbbségével rendelkezett, amelyeknek hálózata kiterjedt az utódállamok és Olaszország egész területére. Pozíciójának alapja és központja a Depositenbank volt. Néhány héttel ezelőtt közgazdasági körökben az a hír kelt szárnyra, hogy egy berlini érdeklőség, élén Körner Oszkár nagyiparossal, meg akarja szerezni a maga számára a Depositenbank részvénytöbbségét. A

tőzsei harc, amely Körnerék terve nyomán megkezdődött, azzal végződött, hogy a Depositenbank 400.000 darab részvénye a kisebb ségi csoport birtokába juott. Castiglioni még ezután is megmaradt a részvénytöbbség birtokában, mert több, mint egy millió részvényt tartott még tárcájában, de helyzete megingott, mert kénytelen volt feladni más vállalatok részvénytöbbségét és mobilizálnia kellett részvénytöbbségét. Castiglioni kezéből így rövid néhány hét alatt több, mint harminc nyolc vállalat vezetése csuszott ki, mindamelltt úgy látszott, hogy a Depositenbank várát sikerülni fog megvédelmeznie. Annál meglepőbb most visszavonulása és az a tény, hogy a még tárcájában levő részvények közül hétésszázezer darabot kénytelen volt átengedni az ellentábornak, amely ezzel a bank vezetését magához ragadta és saját bizalmi emberét, Goldstein Pált, a bank alelnökét ültette az elnöki székbe, akit annakidején Castiglioni szorított ki a bank vezető pozíciójából.

Nem tudni, hogy kinek a keze mozgatta a kulisszák mögött ezt az akciót. beavatott körökben

azonban azt suttogják, hogy Bécs legnagyobb fináncmagnása, Rejtzes báró volt az, aki Castiglioni bukását a háttérből előidézte. Bizonyos, hogy Castiglioni szédületes pályáját Bécs régi fináncmagnásai nem nézték jó szemmel és bukását ezekben a körökben csak elégtétellel fogadhatták. Érdekes, hogy a válság tetőpontján Castiglioni sürgősen Bécsbe hivatta a bank alelnökét, Goldstein Pált, aki a harc elől Meránba menekült üldölni. Castiglioni abban a reményben hivatta, hogy sikerülni fog őt a maga pártjára hódítani s annál nagyobb volt meglepetése, amikor bukása után kiderült, hogy az ellenpárt Goldstein Pált ülteti a Depositenbank elnöki székébe.

A düfös menyasszony.

(Incidensek az anyakönyvi hivatalban.)

LONDON. Az ottani anyakönyvi hivatalban olyan jelenet játszódott be, amilyenek a régóta működő hivatal még tanuja nem volt. James Bress bank hivatalnoknak Mary Loth-val való házassága volt délelőtt tíz órára kitűzve. A menyasszony — egy dúsgazdag sörgyárosnak a leánya — pontosan megjelent; ugyancsak ott volt a násznép is, a vőlegény azonban nem jelentkezett. Az anyakönyvvezető várta néhány percig, de azután így szólott:

— Igazán sajnálom, de én tovább nem várhatok, mert más párokat kell összeházasnom. Majd ha a vőlegény jelenkezik, akkor sorrakerülnek.

A menyasszonyt háttérül bántotta ez a késedelem, de a dolgon nem lehetett változtatni. Tizenegy óra tájban végre betoppant a hivatalba James Bress.

— Hol volt oly soká? — kiáltott rá magánkívül a menyasszonya. — Nem szégyenli magát még ilyen napon is elkésik!

Ez a kifakadás nagy feltűnést keltett. A teremben levő emberek mind odafigyeltek és az anyakönyvvezető abbahagyta a szerzőtást.

— A háziasszonyom későn keltett fel — meglepetődött a vőlegény.

— Hát még ilyen napon is a háziasszonyra bizza a felkeltését! — sivitotta Mary Loth. — Megérdemelné, hogy felpofozzam itt az egész világ szemeláttára.

Az anyakönyvvezető csökkeni igyekezett az igazolt leányt. De ez tovább partotot, úgy, hogy az esketési szerzőtásokat csak jó néhány perc múlva lehetett folytatni. Amikor a rájuk került a sor, ismét kellezeten incidens támadt. Az anyakönyvvezető felszóltotta a házasulandókat, hogy a gyűrűt huzzák az ujjukra. A menyasszony ezt rögtön megcsélekedte, Mr. Bress azonban sehogy se találta meg a magáét. Az összes zsebeit kiforgatta, de nem akad rá, Marv erre ismét dühöngeni kezdett:

— Hát nem rejtetes ez? Hát fért ez? Nem érdemelné-e meg, hogy megfojtsam. Még a gyűrűjét sem tudja meg találni!

Végre megtalálta a gyűrűt a keztyűjében. Ahogy a házassági jegyzőkönyvet írták alá a vőlegény oda írta a maga nevét és azután udvariasan felajánlotta a tollat a feleségének.

— Azt hiszi, — kiáltott ez rá — hogy én majd a maga kezéből elfogadok valamit? . . . Tegye le azt a tollat és azonnal fakarodjék innen!

Az anyakönyvvezető kérlelni kezdte a fiatalasszonyt, de ez makacsul ragaszkodott ahhoz, hogy addig nem ír alá semmit, míg az az illető a te-

remben van. Az anyakönyvvezető erre megkérte Mr. Bress-t, hogy a békeség kedvéért távozzék. Mielőtt elment volna, részvételt szorította meg a kezét.

— Bátoróság. — szót hozza — nem szabad minden reménységet elveszteni!

Az újdonsült asszony ezután haragosan aláírta a jegyzőkönyvet.

HIREK.

Anarchisták májusa.

(Bombamerénylet egy népgyűlésen.)

Prága. A május 1-i ünnepek az egész köztársaság területén rendben folytak le. A szociáldemokrata párt minden városban demonstrációt rendezett.

Szofia. Május elsején az anarchista csoport a város külső részén ülést akart tartani. Amikor a rendőrség kivonult az ülés megakadályozására, bombát dobtak közéjük. Három rendőr meghalt. (Rador.)

— **A király Lupényban.** Bucaresti. A király holnap Lupeniba utazik, ahol személyesen százezer leit oszt ki az áldozatok hozzátartozói között, mint a királyi család adományát. A Banca Nationala igazgatósága 100.000 leit adott a lupényi bányászerecsétlenség áldozatai hozzátartozóinak.

— **Marienbad fürdőorvosa Aradon.** Dr. Tuszkay Ödön, Marienbad nagyhirű fürdőorvosa Aradon tartózkodik, ahol több orvossal folytat megbeszéléseket. A kiváló orvos elmondotta az *Aradi Közlöny* munkatársának, hogy Marienbad városa a gyenge valutájú országokból érkező fürdővendégeknek a legmesszebbmenő kedvezményt biztosítja. A Romániából érkezett fürdővendégek kedvezményes áron kapnak lakást, ellátást, a fürdőket is kedvezményes árban kapják és valószínűleg a cseh-szlovák vasutakon is kedvezményes utazást eszközöl ki számukra.

— **Kávésok és vendéglősök országos kongresszusa.** Az erdélyi es bányászati kávés-, vendéglős- és cukrásziparosok május 16-án Oradea-maren szakmabeli helyzetük megvitatása és sérelmeik orvoslása céljából országos kongresszust tartanak.

— **Jóvátejel Romániának.** Bucaresti. Az Adeverul írja: Romániának a volt ellenséges államokkal, Németországgal, Magyarországgal, Bulgáriával és Ausztriával szemben fenálló jóvátelet követelése ügyében má delélt a külügyminiszteriumban konferencia volt, amelyen részt vett Duca külügyminiszter, Brațianu Vintila pénzügyminiszter és Romániának a párisi jóvátelet bizottságba kiküldött delegátusa. Elhatározták, hogy a román kormány mindent elkövet, hogy ezen államokat kötelezettségeik teljesítésére szorítsa. (Rador.)

— **A chisneul (kisjenői) Tennisz-társaság** 6-án, szombaton este a Kaszinó összes termelében zártkörű táncmulatságot rendez. A táncmulatság jelöltjei jövedelmét a társaság felszerelési alapjának javára fordítják.

Légi-ut Budapest és Páris között.

(Elindult az első személyszállító aeroplán.)

BUDAPEST. A francia-román légi forgalmi társaság a budapest-párisi utvonalt több hónapos munkálát után előkészítette és az első repülőgép május elsején reggel három negyed hét órakor indult utnak a francia főváros felé. A járatokat a Compagnie Franco-Reunione de Navigation Aerienne indítja meg és a Mátyásföldi repülőtérrel minden kedden, csütörtökön és szombaton indulnak a gépek, míg Párisból hétfőn, szerdán és pénteken érkeznek. Az első gép indulásánál jelen voltak a vállalat francia igazgatója, a francia kereskedelmi attasék, a magyar kereskedelmi miniszterium részéről *Petróczy* légi forgalmi igazgató és a magyar főváros képviselője. Pontosán elsején reggel háromnegyed hét órakor a pilóta beszállt a gép tetején levő nyílt ülésébe, majd pedig beszállottak az utasok az aeroplán jobb oldalán a zárt alumínium fiúkébe. A négy utas könnyű, a fiúkében már elhelyezett és hevederekkel odaerősített nádszékekreült. A gép nagy elülső kettős szárnyára ezalatt az ülésektől jobbra felhúzták a magyar nemzeti színű zászlót, baloldalt pedig a piros-fehér-kék francia lobogót. Az utasokat bezárták a fiúkébe, ahonnan négy kis ablakon nézhetnek ki. Ez után megindították a motort, mire a gép zugva nekifutott a terepnek és könnyedén, zökkenés nélkül emelkedett a levegőbe. A társaság

egyelőre csak a budapest-párisi vonalat nyitotta meg. A repülőgépek, amelyek 5 személy befogadására alkalmasak, hetenként háromszor indulnak Párisba, ahova Bécs, Prága és Strassburg érintésével tizenegy óra alatt érkeznek. A menetjegyek ára: Budapest-Páris 762 frank, Budapest-Strassburg 560 frank, Budapest-Prága 269 frank, Budapest-Bécs 130 frank. A budapest-párisi expresszvonat, amely ugyanezt az utat több mint kétszer annyi idő alatt futja be, 12 frankkal kerül többé. A társaság már szerződést kötött a magyar postaigazgatósággal a légi posta közlekedésre vonatkozólag. A csomagok díjszabása a következő: Budapest-Páris kgként 8.25 frank, Budapest-Strassburg 6 frank, Budapest-Prága 3 frank, Budapest-Bécs 1.50 frank. A levelek díja 30 magyar korona. A repülőállomásokon autók várják az utasokat, hogy azonnal lakásukra vagy szállodákba távozhassanak. A menetidőbe ez az ut is bele van számítva. A társaság tervbe vette, hogy a Balkán államokat és Törökországot is belevonja a nemzetközi légi forgalomba. Budapest épen közép-pontjába esik annak az utvonalt, amelyet Londonból Párisba, innét Konstantinápolyba és Kiszájiába terveznek. A konstantinápolyi utvonalt, mely Belgrádon és Szófián visz keresztül, június 24-én fog megnyitni.

— **Az aradi munkaügyi felügyelő Lupényban.** Miculescu G. Constantin, aradi munkaügyi felügyelő ma reggel Lupeniba utazott annak megállapítása végett, hogy a szerencsétlenül járt bányászok hátramaradtjainak mennyi segélyt utaljon ki a központi munkásbiztosító pénztár. A munkaügyi felügyelő néhány napig tartózkodik Lupeniban.

— **Arany- és ezüstválcata Bécsben.** Az utóbbi napokban az arany és ezüst ára óriási módon emelkedett. Míg az ezüst koronáért néhány nappal ezelőtt 440 koronát fizettek, ma 550 korona az ára, az ötkoronásért 1510 koronát fizetnek, azelőtt 2360, a forintostért 1510 koronát, mely 1210 korona volt, a kétforintos mai ára 3030 korona, azelőtt 2420 korona. A 10 koronás arany, melyért röviddel ezelőtt 12.600 koronát fizettek, ma 18.200 koronát adnak, a 20 koronás aranyért annak dupláját fizetik, míg a 100 koronás arany ára 132.000 papirkorona. Ez a hivatalos árfolyam, a magánforgalomban azonban jóval többet fizetnek.

— **A halálos végű mulatság tettesel.** Az ineni (borosjenői) gyilkosság ügyében az ottani csendőrség ma ismét három tettest szállított be az aradi ügyesség fogházába *Pesica Constantin*, *Pesica Ádám* és *Hont Pável* személyében. A boncolást vezető orvos megállapította, hogy a meggyilkolt *Brinda Nicolai* először több mély szurást kapott a nyakán. Miután a sérülések következtében

összerogyott, egy revolverből hátulról rálöttek. A lövés a nyakszirtjón érte és azonnali halált okozott.

— **A katonai strandfürdő igazgatóság** felkéri a t. bérletket, hogy a bérletjegyeiket mielőbb váltásák ki.

— **Tízéves találkozó.** Az 1911-12. évben a lippai felső kereskedelmiben érettségizetteket felhívom, hogy a június 4-én megtartandó 10 éves találkozásra hozzam intézett levélben közöljék az esetleg megjelenő családtagok számát is. *Strausz Béla*, *Ciacova*.

— **Egy urileány tragédiája.** *Debrecen.* Néhány nappal ezelőtt az *Angusztia-szanatóriumban* öngyilkosságot követett el *Gönczi Irén* 22 éves orsovai születésű repatriált urileány. *Gönczi Irén* hosszú ideje tüdőbajban szenvedett, s mikor megtudta, hogy betegsége gyógyíthatatlan, leugrott a sanatórium nyitott ablakából. Súlyos agyrázkódást kapott és még mielőtt eszméletét visszanyerte volna — kiszenvedett. A szerencsétlen leány egy levelet hagyott hátra, amelyben szüleitől bucsuzik.

— **Cégbejegyzések.** *Kálmán Adolf* ugyanilyen cég alatt autó, technikai cikkek, gépolaj stb. árusítására engedélyt kért az aradi törvényszéktől. — *Hirsch Miksa* rövidáru és noringbergi árukkal toglalkozó fizetésének a cégjegyzékből való törlését kérte. — *A Hungaria pamutgyár* annak tudomásulvételét kérte az aradi céghivataltól, hogy *Fuchs Ignácot* igazgatójának választotta.

— **Egyforma elbánás.** Bucaresti. A bucaresti magyar követség közli, hogy lakbérleti ügyekben Magyarországon a román nemzetiségű alattvalók, illetve a román alattvalók olyan elbánásban részesülnek, mint a magyar nemzetiségű állampolgárok. (Rador.)

— **Pápal üdvözlő Majláth püspöknek.** *Alba-Julia* (Gyulafehérvár.) *Majláth Gusztáv gróf* erdélyi püspök 25 éves jubileuma alkalmából Marmagzi bucaresti pápal nunciust a pápa egyes felkérésére *Alba-Julia*ba utazott, ahol az ünnepek során felolvassa a pápa latinnyelvű üdvözlő levelét, amelyben a pápa felsoroiva *Majláth* püspök érdemeit, és pápai trónálló főpappá, római gróffá nevezte ki. *Majláth* püspök meghajoltan köszöntö meg a pápa üdvözlőjét. (Rador.)

— **Visszaveszik a vasútszolgát.** *Cluj.* A CFR. vasútigazgatóság elrendelte, hogy a kerületi igazgatóságok az esküt nem tett vasutasok közül azokat, akik tovább akarnak szolgálni, azonnal vegyék vissza. (RTI.)

— **A pénzügyőrök letvénye.** Az aradi pénzügyigazgatóság rendeletet kapott, hogy a pénzügyőrség tagjainak ezertul sarkájukon G. F. betűket a parolijukon pedig F. betűt kell viselniük, hogy a hadsereg tagjaitól világosan megkülönböztethetők legyenek.

— **Nem „ladlyke” sportok.** Angliában mozgalom indult meg, amely a szépnem túlzott sportolása ellen irányul. Hölgyeknek lovagló-, futó-, labdarúgó-, uszó- és birkózversenyekben való részvételt nem tartják ugyanis „ladlyke”-nek.

— **Hatósági munkaközvetítés.** Az aradi hatósági munkaközvetítő vezetője ma a következőket tudatja az érdekeltekkel: Állást keresnek: 1 borbélysegéd 2 napszámos, 1 kovács és 1 rakfárnök. *Kádár János* aradi lakatosmester 2 tanoncot keres.

— **Elveszett kedden éjjel a Str. Closca (Szent László-utca) és Minorita-palota közötti utvonalon egy ötétékék brokát selyem női pénztárcsa, benne pénz és zsebkezdő. Becsületlen megtaláló illő jutalomban részesül. Cim a kiadóhivatalban.**

— **Felhívjuk a t. közönség figyelmét a Murasel-Zsigmondházi strandfürdőre** mai számunkban közölt bérleti felhívására.

— **Az esküt nem tett vasutasok figyelmébe.** Az állami közalkalmazottak Alkalmi Bizottsága az esküt nem tett vasutasok ügyét külön választotta, mivel ez a szervezet a nyugdíj tekintetében külön szabályozás alatt állott a régi rendszer szerint is. A vasutasokról külön rendeletek és minisztertanácsi határozatok intézkednek, amit a vasúti alkalmazottak jól ismernek. Epen ezért az Alkalmi Bizottság arra figyelmezteti az esküt nem tett vasutasokat, hogy mindig a szolgálati útnak megfelelő legalsó fokozaton szerezzék tájékozódást mellet bárhova kérészt adnak be. A legközelebbi vasúti szervezet a ma érvényes szabályokról felvilágosítást ad. Ha ezek a helyi felvilágosítások valakit meg nem nyugtatnak, akkor közvetlenül forduljon a sérelmet szenvedő fél a CFR-hez. Az esküt nem tett tisztviselő ügyével kapcsolatban minden irányban kellő tájékoztatást kaptunk és jelezhetjük, hogy az esküt nem tett vasutasok ügye is tárgyalás alá kerül. Az eredményről a hivatalos hatóságok tájékoztatást fognak kiadni. Ha valaki nyugdíját akarja érvényesíteni, ezt szabályszerűen elkészített és felszerelt román nyelvű kéréssei a

CPR-nél kérheti. Magyar nyelvű beadványokat nem fogadnak el. Mindenki a saját ügyét igyekezzék a lehető szorgalommal intézni.

Közgazdaság. A valutapiac.

Aradi valutaárak. (Május 3.) Dollár 140, márká 0.51, dinár 1.80, sokol 2.72, magyar korona 0.18 budapesti kifizetés 5.50, bécsi kifizetés 56.5, berlini kifizetés 0.50, prágai kifizetés 2.74, francia frank 13.5.

Zürichi nyitás. (Május 3.) Berlin 171, Newyork 516, Milano 2742.5, Prága 1002.5, Budapest 65, Zágráb 182.5, Bucuressti — Varsó 13, Bécs 6.5, lebélyezett osztrák korona 6.75.

Budapesti nyitás. (Május 3.) Napoleon d'Or — dollár 807, márká 274.5, osztrák korona — rubel 49, leu 559, sokol 1552, dinár — lengyel márká —

Zürichi zárás. (Május 3.) Berlin 171, Ámszterdam 198.20, Newyork 516, London 22.90, Páris 47.10, Milano 27.325, Prága 10.0225, Budapest 66, Zágráb 182.50, Varsó 13, Bécs 6.50, osztrák lebélyezett korona 6.75.

Budapesti zárás. (Május 3.) Napoleon d'Or 3080, angol font 3540, dollár 797, francia frank 72.75, márká 2.74, francia frank 72.75, márká 2.74, osztrák korona 9.625, rubel 47, leu 5.55, sokol 15.47, dinár 10.85, lengyel márká 19.

Meghalt.

a totalizátor feltalálója.

Hatvan évvel ezelőtt egy nap-sugaras tavaszi napon egy huszonhárom éves fiatal ember érkezett Páris városába. Oller Józsefnek hívták és magyarországi származással dicsekedhetett. Zsebe ugyan összeragadt az ürességtől, de szívében annál több vágy fakadt, álmok és remények, egyszóval a könnyű életkedvelő könnyelmű urfi volt a javából. Első útja a lóversenyterre vitte, ahol a lovak már akkor is éppen úgy futottak, akárcsak manapság és az embereket éppen úgy izgatta a fogadás, a játékszenvedély, mint napjainkban. Az utóbbi művelet azonban a mostaninál egészen eltérő módon hajtotta végre. Azok, akik különböző lovakra fogadtak, a ló nevét a megfelelő összeggel egy kalapba gyűjtötték össze és a nyerő ló szavazója a futtatás végén zsebre vágta az egész összeget. Ez aztán nem ritkán heves civódásra és csetepatéra adott alkalmat a játékosok között. Oller, mikor már hosszabb idő óta megfigyelte őket, így kiáltott fel:

— Nem jól van ez így, a kutyafáját!

És a legközelebbi versenynapon a franciául alig beszélő magyar már egy sárga kocsival jelent meg a versenyterem. A kocsiiban rekészek voltak, ebben pedig hivatalnokok, akik az érdekelteknek egy bizonyos összeg lefizetése ellenében lebélyezett jegyeket adtak. Ezem az egyes lovak számai voltak feltüntetve és akinek a lóva nyert, megfelelő módon részesedett a befizetett összében. Oller természetesen az illó hasznofelvételt maga részére és ezzel megalapítójává vált a „totalizátor” nemes mester ségének.

Mikor a császárság megbukott, a közvélemény Oller rendszerét erkölcszetlennek nyilvánította és betiltotta. Három évig nem volt „lój” a

francia lóversenyeken. A közönség azonban, amelynek Oller találománya tetszett, visszakövetelte a fogadások ilyen módszerét és ennek tulajdonítható, hogy Oller egy szép napon magától a belügyminisztertől kapott engedélyt arra, hogy mesterségét szabadon folytathassa. Így természetesen mihamar meg gazdagodott. A világháború kitörésekor azonban, mivel osztrák-magyar állampolgár volt, zárhatót rendeltek a vagyonára. Ez sehogysem tetszett az öreg görnyedt háju Oller Józsefnek. Mikor a békekötés után feloldották a zárhatót, a nevezetes öreg ur nem tudott többé kiegyenesedni. Állandóan betegeskedett, míg most végre a halál páriája átszállította a világi nagy versenyterre.

Irodalom és művészet.

Az aradi városi színház heti műsorá. Csütörtök: A kis grizett (C. bérlet.) Péntek: A kis grizett (A. bérlet.) Szombat: Gazdag lány. Kálmán (Engel) Sári vendégfellépte. (C. bérletszűnet.) Vasárnap d. u.: Reichstadti herceg. Este: A kis grizett (C. bérlet.) Hétfő: Románc. Kálmán Sári fellépte. (A. bérlet.)

A színházi iroda hírei. A kis grizett Stolcz Róbert szépzenéjű operettje egész szombatiig műsoron van. — Kálmán (Engel) Sári vendégjátékai iránt a közönség nagy érdeklődést tanúsít. Első fellépte szombaton este bérletszűnetben a Gazdag lány címszerepében lesz. Hofer Maria szerepét ez alkalommal Gömör Emma játssza. A vendégművésznek második fellépte rendez bérletben kedden a Románcban, szerdán a Monna Vannában lesz. — Dr. Nasta, a kiváló tenorista egyetlen fellépe a városi színházban hétfőn, e hó 8-án lesz, mely alkalommal színe kerül a Paraszthecseület és a Bajazzok. Dr. Nasta a Kulturpalotában tartott hangversenyén bizonyosságot tett arról, hogy énekművészete és gyönyörű hangja a legelső tenoristák között is elsőkelő pozíciót foglal el. Az előadásra mérsékelttel felemelt helyárak mellett jegyek már kaphatók a színházi pénztárnál.

Lepa Dora koloratur énekesnő e hónap 13-án tartja a Kulturpalotában egyetlen ária- és dalszámát. Programját többek közt a Purilana, Lammermori Lucia, Debora főbb áriáiból állította össze, valamennyi reprezentáns száma a koloraturéneklés műsorának. A koncert iránt már is élénk érdeklődés nyilvánul meg az aradi közönség körében.

MOZI. * Harry Piel az Apollóban. Óriási sikert aratott Harry Pielnek ennek a szenzációsan invenciózus és merész kalandornak legújabb kalandjairól készült felvételek, amelyeket a szerdai műsoron „A nagy ismeretlen” címen foglalt egybe a filmgyár és mutatott be az Apolló. Egy repülőgép-hajsza a legmerészebb felvétel, amely hihetetlen magasan látszódik le a föld felett és amely végül is azzal végződik, hogy Harry Piel, aki egy repülőgépet üldöz, azt elfogja és az azon levő fényképét amely a londoni rendőrségnek van szánva áruló jel gyanánt visszaszerzi és a tenger hullámainak veti zsákmányul. A kiváló kép főszerepeiben csupa kivételes tehetségű művészek és művésznők nyújtanak feledhetetlenül szép alakítást. A képet még csütörtökön és pénteken vetíti az Apolló.

A pénz ördöge az Urániában. Az Uránia színházban nagy sikert aratott ez a kiváléppen érdekes kép, amelynek címe már sokat elárul a képet megalkotó morálról és a szűzséjéről. A főszerepekben Henrik Malberg és Anton Verdier elragadtatóan szép és tökéletes alakítással tesznek tanubizonyosságot kiváltságos interpretálási művészetükről. A kép még csütörtökön marad az Uránia műsorán.

A szerkesztésért.

KÁROLY JÓZSEF

felet.

Cenzurat: Dr. Romul Mager.

Ha jó csokoládé bombont akar On, akkor csak **WOLF-féle**

Ujszentannai csokoládét kérjen. 1513

Epületi bádgcgos

munkákat legolcsóbban készít:

Sztojka Kálmán

bádgcgos mester, Str. Bratianu 19. (Waltzer János-utca). 1967

HIRDETMEYNY.

Tudomásul hozzátik, hogy az aradi kir. vámbivatalnál e hó 8-án többféle áru lesz elárverezve. Résztvenni óhajtok bővebb felvilágosítást a fenti hivatalnál kaphatnak. 2037

Prima 98-99%-os **KÉK KÖ** (rézgálic) érkezett

100 kilogrammos ládákban legolcsóbb árban kapható

„Banca Centrala”

főkjánál, Boulevardul Regele Ferdinand I.

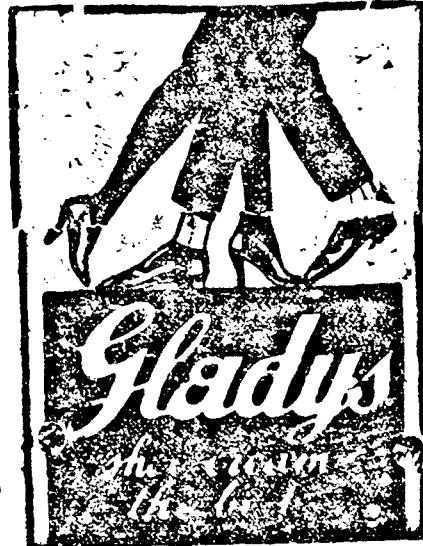
(volt Boros Béni-ter) 3. 11566

Sortéshizlalda és szalámigyár

Vámosgálfalván 8 hold ingatlan a Küüllő partján 1000 darab sertésre betonszállások, csatornázás, vízvezeték malom, vágóhid, feldolgozóműhelyek, motorerőre berendezett gépekkel füstölde hűtőhelyiségek, kényelmes lakóépületek s. b. Dicsőszentmártonban modern berendezésű üzlethelyiség

eladó vagy berbeadó.

Esetleg főkezerős szakember részese-déssel vagy anélkül vezetésül felvétetik. Érdeklődni: Husipar R. T. Dicsőszentmárton. 1791



Az előkelő világ cipőkrémje

Arad látványossága!

MEGNYILT

Frații

Somló

Testvérek

nagyáruháza

„AU BON GOUT”
lerakata.

Valódi francia illatszerek!

Állandó nagy választékban a legpontosabb kiszolgálás mellett kaphatók a legújabb divatu szövetek, kelmek, selymek, sephrek, damasztok, vásznak és egyéb piperecikkek.

Divatos retikülök és pántfarcák!

Szabott árak! Szabott árak

11684

Tekintse meg mindenki a szenzációt keltő

kirakatokat!

Ingyen kap egy francia pipere szappant, ha Szabó drogeriában eszközli bevásárlását 10 pénztári blokk felmutatása ellenében.

Pénteken este indítunk futárt Cluj (Kolozsvárra) magyar és cseh vizumot 33 óra alatt közismert pontossággal intézzük: KELET hírlapiroda Str. Alexandri (Salaoz-u.) 4

Apró hirdetések.

Levelezés.

ISMERTSÉG HIÁNYÁBAN ezután keresi fiatal asszonyka egy diszkrét utlempert támogató állandó barátságát kívül szabad idejében elszórakozna. Kalandorok kíméljenek. Levelek e lap kiadói-vatáiba „Arvácska” jellegre kéretnek. 2032

Alkalmazás.

FIATAL, tisztességes leány, szobalány-nak felvételt. Cím a kiadóban. 800

MINDENES leány, vagy neje. Jó bizonyítvánnyal felvételt. Strada Consistorului (Báthlyán-utca) 23. I. em. jobbra. 13

BOLTISZOLGA jó fizetéssel felvételt. Csakis jó bizonyítvánnyal rendelkezők jelentkezhetnek. Cím a kiadóban. 2038

KÉT SZEMÉLYES háztartás keres fiatal szobalányt. Cím a kiadóban. 2013

INTELLIGENS nő, 25 év körüli, házi munkákat vállalja háztartásának keretében. Jelentkezés pénteken délután Strada Tribunal Dobra (Boczkó-utca) 5. 2027

DEUTSCHES FRAULEIN sucht Stelle als Erzieherin unter „Intelligenz” Oeff. Anträge in die Verwaltung dieses Blattes. 2021

KÉZIMUNKASNÓK állandó, munkára sürgősen kerestetnek. Nagy tanárnő Luther-utca 1. II. 2023

FEHÉRNEMŰ VARRÓNÓ házhoz kerestetnek sürgősen. Cím a kiadói-vatáiban. 2031

UTAZÓI állást keres elsőrendű referenciákkal rendelkező volt önálló kereskedő. Megkereséseket „Elsőrendű” címen Wallinger hirdetője továbbítja. 11684

NAGYOBB VARRÓLEANYOK szonali belépésre felvétetnek Demján Erzsébet Bul. Reg. Ferdinand (József főherceg-ut) 1. 2036

Lakás.

EGYSZOBÁS lakást keresek díszdírtárral. Jól megfizetem. Címeket „Fizetek” jellegre kiadói-vatáiba kérem sürgősen. 2028

INTELLIGENS leány belvárosi különbejárta bútorozott szobát keres. Cím: Wallinger hirdetőjében. 11684

Vétel és eladás.

NOTHMAN-FÉLE varrógép eladó. Cím a kiadóban. 2029

ELADÓK teljes ebédlő berendezés, 37-es ujcipők, képek, diván-párna, virág-állványok, három hét hónapos malac Str. Marasesti (Kossuth-utca) 8a) délután 3-4-ig. 2033

KIARUSÍTÁS ANGRÓBAN alkalmi árban csipkék, Margit-diszek, pamutok, és egyéb rövidáru cikkek Str. Consistorului (Báthlyán-utca) 5. kereskedés a délutáni órákban. 2034

BÉCSI gyártmányú zongora (Wiener Genossenschaft) rövid keresztúros eladó. Bővebbet Cornul Vanatorului (Vadászkürt-szálló) 28. 11726

TIZENÖTMÉTER használt gumicső kertlocsolásra kerestetnek. Ajánlatok a kiadói-vatáiba kéretnek. 2030

EBÉDLŐDIVÁNY, ruhaszekrények, ágyak, asztalok, mosdó, alabástrom, gypsziárgyak, sirlópa, sertésakasztó. Eladók Strada Vicentiu Babea (Kiss Ernő-utca) 11. 2035

NAD, vagy ahoz hasonló kerítési székelyek megvételre keresek. Cím Kelet hírlapiroda. 11573

ELADÓ egy teljesen új elsőrangú rövid zongora, bécsi gyártmány Str. Eminescu (Deák Ferencc-utca) 40a) II. 11726

MINDENKINEL TÖBBET fizetünk képekért, bronz, márvány és porcellán figurákért, perzsai, szmirna, argamant-szönyegekért, török kandókat, antik és modern bútorokat, zongorákért, modern és antik díszárgyakért, japán vázákért, régi ezüst és arany mártárgyakért, mindennemű műbelső régiségekért. Szépművészeti Salon Str. Eminescu (Deák Ferencc-utca) Országy-palota. 11911

BARÓ NIKOLITS PEDOR ruháit nagybirtokos hagyatéki mártárgyaival: Meissen, atheni, sevresai, novell, marsaillesi porcellánok és fayence-ok eredeti japáni és kínai vázák és figurák, régi velenecsi tükrök, empire és XVI. Lajos korabeli asztalok és más bútorok láthatók a Salon Artistique-ben Bulev. Regina Maria 20. Fischer. Eliz-palota. A legmagasabb árban veszünk mártárgyakat, porcellánokat, ezüstöt, szönyegekét, régi bútor. 11691

GŐZSEPLŐ garnitúra 10 HP. Igen jó karban Chisneu-n (Kisjenőn) eladó. Cím a kiadóban. 2010

PIANINÓT, zongorát, gyöngyöket, trillánsokat magas árban veszek. Leveleket „Piano” jellegre a kiadói-vatáiba kérek. 12021

GYÖNYÖRŰ FEHÉR RÓKA BOA egészen új eladó. Megtekinthető az Aradi Újság kiadói-vatáiban Fischer. Eliz-palota. 11895

Üzletek.

JÓFORGALMU vendéglő és szálloda vasút közelében repatriálás miatt sürgősen eladó. Értekezni Strada Colonel Paulian (Fábián László-utca) 7. 1975

MÉSZÁROS és HENTES üzlet házzal és kerttel bérbeadó. Cím a kiadói-vatáiban. 2024

Oktatás.

KÉT FIATALEMBER keres formán nyelvtanítót. Cím a kiadóban. 2025

Különlé.

ÉZERJÓFU gyomorelixir pártatlan hatásu szer gyomor és bél bántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfúvottság, emésztési zavaroknál. Dr. Földes gyógy szerár Aradon. 10831

MŰHELYNEK udvari vagy utcai nagy világos helyiséget keresek. Ajánlatokat „Műhely” jellegre lapkiadói-vatáiba kérek. 2022

JÖMENETELŰ mézárós és hentesüzlet üzem kibővítés végett 80.000 Letei rendelkező társat keres. „Tőke biztosítva” című ajánlatokat Wallinger hirdetője továbbítja. 11684

Bérleti felhívás!

A Murasel — (Zsigmondháza)

Strandfürdő modernül átalakítva 105 kabin, meleg konyha, fodrász és manóteremmel kibővítve áll a t. közönség rendelkezésére. Bérleti előjegyzéseket elfogad: Mait Emil férfidivat üzlet, Arad és a Murasel—Zsigmondházai község-háza. A fürdő néhány perc alatt elérhető Str. Grigorie Alexandrescu (Borosényi-utca) át hol a Papirgyártól sűrű kompjárt szállítja át a t. közönséget. 11589

Olcsó fürdő és konyha árak.

Megvételre keresek szép magánházakat olcsólag, lakással. 11579

Eladók szép bérházak, kertészetek, telek, lakással, jutányos áron. Kétszobás, előnyös feltételekkel, kiegészítők. **Szűcs F. Vilmos,** Arad Str. Alexandri (Salaoz-u.) 3. sz.

Fodrász és borbélyurak Gyárilag készített prima brillantint tűz félsz. illatban és színben, csinosan adjusztálva vagy kímélve; továbbá hajpomádát, hajmosót, kölni vizet, sósorszeszt, fodrász padot stb. Verseny árak! Megrendeléseket felvesz REICH JAKAB, Piaja Luther-ter 1. Szőlősi Arnold gyönyörűsége Arad, Mosozy-telep. 898

Friss dunai hal már 25 Leitől is kapható Luttwák József cégnél.

Bor és szeszkereskedőknek

alkalmas belvárosi ház üjlettel, rakár-ral nagy pincével, hordókkal, pincefelszereléssel, üvegmosóval, továbbá kőház üjttel, tégnyitő kőház-üjttel, elfoglalható modern lakással eladó. Bővebbet WALLINGER-RODÁBAN. 11684

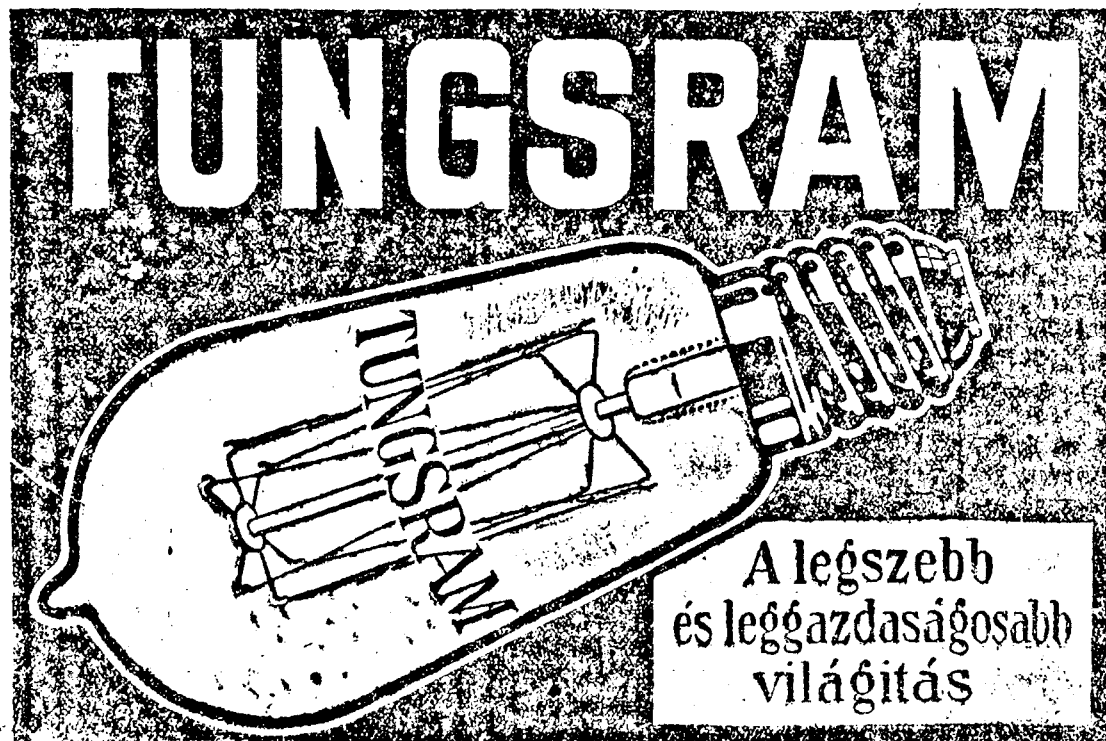
Chisneun (Kisjenőn)

a legjobb helyen, egy öt szobából, fürdőszobából stb. álló **modern épület** mely rövid időn belül elfoglalható, szabad kézből **eladó.**

Aradvidéki Fatermelő r.-t. Chisneun (Kisjenő). 2009

Veszek BRILLIANS köveket, arany és ezüst árukat magas áron. 12017

KUN, ékszerész.



TUNGSRAM

A legszebb és leggazdaságosabb világítás

Követeljük mindenütt

TUNGSRAM

féllású lámpát

Felhívás! Nagytakarítást ne végezzen senki addig, míg árajánlatot nem kér Lovas Károly

lakásfelújítási vállalatától, Str. Oltuz (III-s-u.) 30a. Parketta szerelés, beeresztés, polcsalkítás olcsón és felelősség mellett.